

Naschrift bij: Effecten gemeentelijke uitvoering van de Wmo

In *ESB* 4698 onderzoeken wij de verschillen tussen gemeenten voor wat betreft hun uitgaven aan huishoudelijke hulp (De Groot en Allers, 2014). Een belangrijke conclusie van ons onderzoek is dat lokaal beleid en uitvoering daarop een grote invloed hebben. Vervolgens merken wij op dat beleid en uitvoering niet zijn meegenomen bij het onderzoek dat ten grondslag ligt aan het verdeelmodel voor de WMO 2015. We geven aan dat dit tot een scheef verdeelmodel kan leiden. Dit probleem geldt overigens voor veel verdeelmodellen. Kort samengevat komt het erop neer dat sober beleid, dus lage uitgaven of geringe klantenbestanden, ten onrechte wordt geïnterpreteerd als: weinig geld nodig. Bij ruimhartig beleid kunnen vergelijkbare problemen optreden.

De opstellers van het verdeelmodel voor de WMO 2015 zijn het niet eens met onze hiervoor gegeven conclusie (Leurs *et al.*, 2015). Hun onderzoek verklaart het aantal mensen dat een indicatie heeft voor zorg uit een reeks “objectieve” variabelen – waarop gemeenten of indicatieorganen geen invloed hebben. Zij schrijven dat dit voorkomt dat gemeenten via het verdeelmodel worden gestraft voor “sober beleid”. Maar dat is niet noodzakelijk zo.

Immers, wanneer relevante variabelen worden wegge laten in de regressie-analyse die wordt gebruikt als verklarensmodel, zijn de uitkomsten van de analyse vertekend. In vaktaal ook bekend als *omitted variable bias*. De invloed van de ontbrekende variabelen sluipt ongezien het model binnen via de coëfficiënten van wél opgenomen variabelen die ermee samenhangen. Die laatste krijgen dan een te groot of te klein gewicht in het verdeelmodel. Allers en Toolsema (2012) beschrijven dit veel uitgebreider dan in dit naschrift gepast is.

HANS DE GROOT

*Emeritus hoogleraar aan Universiteit Twente
en onderzoeker bij het COELO*

MAARTEN ALLERS

*Hoogleraar aan de Rijksuniversiteit
Groningen en directeur van het COELO*

Maar de AEF-onderzoekers lijken dit eigenlijk ook wel te weten. In de op een na laatste alinea van hun reactie schrijven zij dat beleid wel degelijk kan doorwerken in de verdeling. Maar, zo is het verweer, dat is in het gemeentefonds gebruikelijk. De Financiële-verhoudingswet zou dat voorschrijven. Dat eerste klopt, en dat is ook meteen een belangrijk bezwaar tegen de manier waarop een groot

deel van het gemeentefonds wordt verdeeld (Allers, 2005). Dat dit wettelijk is voorgeschreven is echter niet juist.

Dat het wel kan, blijkt uit de manier waarop de bijstandsgelden sinds 1 januari over gemeenten worden verdeeld. De verdeling van deze uitkering, die eveneens uit het gemeentefonds komt, is gebaseerd op onderzoek dat wel expliciet rekening houdt met variatie in lokaal beleid en de uitvoering daarvan (Soede en Versantvoort, 2014).

LITERATUUR

Allers, M.A. (2005) De verdeling van het gemeentefonds: kritiek op de bestaande methode en voorstel voor alternatief. *Tijdschrift voor Openbare Financiën*, 4, 158–189.

Allers, M.A. en L.A. Toolsema (2012) Doelmatige financiering van de bijstand. *ESB*, 97(4641), 466–469.

Groot, H. de, en M.A. Allers (2014) Effecten van gemeentelijke uitvoering van de WMO. *ESB*, 99(4698), 712–715.

Leurs B., I. Niessen en A. van Veldhuizen (2015) Reactie op: Effecten gemeentelijke uitvoering van de WMO. *ESB*, 100(4702), 46.

Soede, A. en M. Versantvoort (2014) *Verdelen op niveaus*. Den Haag: SCP.

